

го ризику. Доцільно на законодавчому рівні затвердити введення таких світових методик, як EaR – аналіз, статичного геп-аналізу та економічної вартості капіталу.

Список використаних джерел: 1. Герасимович А. М. Аналіз банківської діяльності : підручник / А. М. Герасимович, М. Д. Алексеєнко, І. М. Парасій-Вергуненко ; за ред. А. М. Герасимовича. – К. : КНЕУ, 2005. – 599 с. 2. Квасницька Р. С. Управління ризиками як елемент забезпечення фінансової стійкості комерційного банку / Р. С. Квасницька, І. В. Хаврус // Вісник Хмельницького національного університету. – 2010. – № 3. – С. 146–149. 3. Макеева І. В. Сутнісна характеристика поняття «фінансова стійкість» та основні її параметри [Електронний ресурс] / І. В. Макеева. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/NPM_2006/Economics/7_makeeva.doc.htm.

УДК 657:338

В. Боднар, студентка

Науковий керівник: **В. Г. Швець**, д-р екон. наук, професор кафедри обліку та аудиту Київський національний університет імені Тараса Шевченка, м. Київ, Україна

ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ

Ключові слова: економічний аналіз, туризм, показники, туристична діяльність.

Економічний аналіз є важливою функцією управління, що визначає чинники впливу на обсяги і динаміку діяльності підприємств туристичного бізнесу.

Економічний аналіз господарської діяльності туристичних підприємств – це комплексне вивчення їх роботи з метою об'єктивної оцінки досягнутих результатів, визначення шляхів підвищення ефективності виробництва туристичного продукту і поліпшення якості обслуговування клієнтів.

Предметом економічного аналізу господарської діяльності туристичних підприємств є господарські процеси, пов'язані з виробничою і комерційною діяльністю окремих фірм і з розвитком туристичної галузі загалом.

Основна мета економічного аналізу – отримання невеликої кількості показників, що об'єктивно і точно характеризують господарський стан підприємства, його прибутки і збитки, зміни у структурі нематеріальних активів, в обсягах продажу та їх динаміці, а також у структурі управління підприємством, у розрахунках з дебіторами і кредиторами тощо.

Економічний аналіз господарської діяльності туристичних підприємств поділяється на види, залежно від різноманітних ознак. За об'єктами аналізу виокремлюють: галузь або підгалузь туристичної індустрії; регіон; підприємство; окремі підрозділи підприємства, окремих працівників [2, с. 395].

За даними Державної служби статистики України у 2016 році кількість суб'єктів туристичної діяльності становила 3506 підприємств, з яких 1838 юридичних осіб та 1668 фізичних осіб-підприємців. Найбільша їх частка зосереджена в Київській області – 27 % туристичних підприємств, а найменша – у Луганській (0,54 %). За 2016 рік було реалізовано 1 612 002 туристичні путівки загальною вартістю 27 421 545,8 тис. грн, що на 8 495 128,3 тис. грн більше, ніж було реалізовано у 2015 році [5, с. 5-6].

Господарсько-фінансову діяльність суб'єктів туристичного бізнесу характеризує така система показників:

1. Кількість орендованих баз і місць.
2. Обсяг послуг, що надаються (доходи).
3. Обсяг обслуговування туристів (осіб, особо-днів).
4. Обсяг обслуговування екскурсантів (кількість учасників екскурсій).
5. План з праці і заробітної плати.
6. Норматив оборотних коштів.
7. Прибуток.

Слід зосередити увагу на показниках рентабельності кожного виду обслуговування, співвідношенні кошторису адміністративно-управлінських витрат і собівартості (у відсотках).

Обсяг послуг, що надаються, – найважливіший вартісний показник сфери туристично-екскурсійного обслуговування. Разом з натуральними кількісними показниками він характеризує зусилля туристичного підприємства, спрямовані на туристично-екскурсійне обслуговування за нормальної рентабельності в роботі [2, с. 397-398].

Звісно, побудова будь-якої системи показників з метою конкретного аналізу завжди носить творчий характер та повністю залежить від наявних інформаційних ресурсів статистичної звітності [4, с. 170].

На основі абсолютних показників фінансової звітності можна розрахувати більше 200 відносних аналітичних показників, які можуть використовуватись при характеристиці фінансового стану підприємства [3, с. 18].

Загалом розрахунок показників фінансового стану туристичного підприємства на основі дескриптивних моделей пропонується проводити за таким алгоритмом:

1. На основі статистичної фінансової звітності обчислюються значення показників підсистем для всіх періодів.

2. Для кожного коефіцієнта будується графік часового ряду, на якому наносяться рекомендовані межі зміни показника (коефіцієнта).

3. Визначаються статистичні характеристики зміни показників (тренд, його параметри, коефіцієнти регресії, коефіцієнт множинної кореляції та ін.).

4. Проводиться аналіз динаміки кожного коефіцієнта, результатом якого є обґрунтовані висновки, в яких вказуються основні причини зміни коефіцієнта.

5. До кожної з функціональних підсистем показників складаються аналітичні записки, в яких, спираючись на висновки, надається загальна детальна характеристика діяльності підприємства за кожним напрямом аналізу.

6. Складається генеральна аналітична записка всієї системи показників, в якій дається повна ґрунтовна характеристика підприємства за всіма підсистемами в цілому, фінансового стану і рекомендації щодо подальшого ефективного функціонування [4, с. 170-171].

Для проведення комплексного економічного аналізу діяльності туристичних підприємств пропонуємо використовувати такі показники: ліквідності, структури джерел засобів, обертання оборотних коштів, ділової активності, рентабельності. Тому при виконанні етапів 1-3 алгоритму послідовності розрахунків доцільно обчислити значення всіх показників на підставі інформації, наведеної в регламентованих державою формах звітності. При цьому варто сформулювати масив інформації, який характеризує вісім (для річної звітності) і більше (для квартальної звітності) періодів.

Аналіз обов'язково повинен завершуватися конкретними висновками і пропозиціями з мобілізації невикористаних резервів, визначенням заходів для впровадження запропонованих пропозицій з поліпшення якості обслуговування.

Отже, економічний аналіз дозволяє отримати інформацію про чинники, що визначають обсяги і динаміку туристичних послуг. Він є важливим інформаційним ресурсом для прийняття рішень щодо розвитку туристичної діяльності та ефективного управління нею.

Список використаних джерел: 1. Головка І. В. Економічний аналіз фінансового стану підприємства [Електронний ресурс] : автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності)» / І. В. Головка ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2009. – 20 с. 2. Економіка туризму: теорія та практика : підручник / М. П. Мальська, М. Й. Рутинський, С. В. Білоус, Н. Л. Мандюк. – К. : Центр учбової літератури, 2014. – 544 с. 3. Измайлова К. В. Фінансовий аналіз : [навч. посіб.] / К. В. Измайлова. – К. : МАУП, 2001. – 152 с. 4. Рошко Н. Б. Формування методичного забезпечення економічного аналізу діяльності туристичних фірм / Н. Б. Рошко // Збірник наукових праць [Буковинського університету]. Економічні науки. – 2014. – Вип. 10. – С. 168–176. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpn_2014_10_24. 5. Статистичний бюлетень “Туристична діяльність в Україні” за 2016 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publtur_u.htm.